

31. заседание

Петък, 5 август 1927 година.

(Открито отъ подпредседателя А. Христовъ, въ 10 ч. 25 м.)

Председателстващъ А. Христовъ: (Звъни) Обявявамъ заседанието за открито.

(Отъ заседанието сж отсъствуваха следнитъ народни представители: Еминъ Агушевъ, Никола Андреевъ, Драгомиръ Апостоловъ, Христо Баралиевъ, Рангелъ Барбанакоевъ, д-ръ Владимиръ Бурилковъ, Ради Василевъ, Тодоръ Г. Влайковъ, Мехмедали Герай, д-ръ Димо Желъзовъ, Димитъръ Ивановъ II, Георги Казанаклиевъ, Иванъ Казанджиевъ, Панайотъ Тинчевъ Калчевъ, Левъ Кацковъ, Колю Кожаклиевъ, Гето Кръстевъ, Георги Кулишевъ, Иванъ Куртевъ, Янко Кущаровъ, Теодоси Кънчевъ, Александъръ Малиновъ, Кръстю Марковъ, д-ръ Кънчо Милановъ, Йорданъ п. Димитровъ Мирчевъ, Генко Митовъ, Димитъръ Мишайковъ, Янаки Молловъ, Радко Начевъ, Димитъръ Нейковъ, д-ръ Борисъ Николовъ, Станко Панайотовъ, Петко Петковъ, Кръстанъ Поповъ, Цвѣтанъ Пупешковъ, Янко Сакъзовъ, Боянъ Смиловъ, Петко Стайновъ, Цено Табаковъ, Константинъ Томовъ, д-ръ Йосифъ Фаденхехтъ, Иванъ Харизановъ, Владимиръ Христовуловъ, д-ръ Никола Чирпанлиевъ, Димитъръ Яневъ и Илия Януловъ)

Разрешенъ е отпущъ на следнитъ народни представители:

На г. Михаилъ Маджаровъ — 5 дни и

На г. Йосифъ Марулевъ — 1 день.

Пристъпваме къмъ първата точка отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за ликвидиране послѣдствията отъ дѣлото Деклозиеръ.

Моля г. замѣстникъ-докладчика да го прочете.

Замѣстникъ-докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ поправките и прибавките, приети на второ четене)

Председателстващъ А. Христовъ: Постъпили сж две предложения, надлежно подписани. Едното е отъ народния представител г. Христо Статевъ, да се добави забележка къмъ чл. 1: (Чете) „Митата по апелативнитъ и касационнитъ депозити по дѣлата, за които е речъ въ този членъ, ще се събиратъ следъ влизането на обжалванитъ решения въ сила“.

Има думата народниятъ представител г. Христо Статевъ.

Х. Статевъ (нар. л): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Вчера при второто четене на законопроекта се прие една забележка къмъ чл. 2, съгласно която изплащането на сумитъ отъ заинтересованитъ лица ще става по курса, по който сж изчислени и задълженията на държавата въ решението на арбитражния съдъ. По този начинъ следъ като държавната адвокатура по силата на тая забележка валоризира сумитъ, които ще има да се събиратъ, размѣритъ на исковѣтъ ще бѣдатъ извънредно голѣми. При разглеждането на законопроекта се изтъкна, че държавата, охранявайки своитъ интереси, ще трѣбва справедливо да ликвидира тая афера, следователно, ще трѣбва да постави при надлежнитъ законни условия заинтересованитъ лица, за да не се остави впечатление, че има злоупоставяне по отношение на когото и да било.

Г. г. народни представители! Споредъ чл. 1, ако въ първата инстанция заинтересованитъ лица бѣдатъ осъдени, поради това, че не сж могли да дадатъ на съда нужнитъ доказателства, за да отстоятъ своята теза, тѣ могатъ да огнесатъ спора въ втора и трета инстанция — въ Софийския апелативенъ съдъ и въ Касационния съдъ. Мнозина, обаче, отъ заинтересованитъ лица, поради голѣмитъ размѣри на

исковѣтъ, не биха могли да се възползуватъ отъ това благоприятно положение, което законодателството имъ създава. Касае се за голѣмия размѣръ на митата, които мнозина не биха могли да внесатъ.

Г. г. народни представители! Въ подкрепа на моето предложение искамъ да ви приведа и следния аргументъ. Недейте забравя, че мнозина отъ заинтересованитъ лица, срещу които ще бѣде заведенъ искъ, сж измрѣли — останали сж тѣхнитъ вдовици, тѣхнитъ наследници.

Като се има предъ видъ всичко това, азъ се осмѣлявамъ да предложа и моля г. г. народнитъ представители и г. министра на финанситъ да се съгласятъ, щото къмъ чл. 1 на законопроекта да се прибави следната забележка: (Чете) „Митата по апелативнитъ жалби и касационнитъ депозити по дѣлата, за които е речъ въ този членъ, ще се събиратъ следъ влизането на обжалванитъ решения въ сила“.

Както виждате, г. г. народни представители, не става въпросъ за опрощаване или премахване на нѣкакъви мита. Въпросътъ е: тия законни мита да се събератъ тогава, когато решението влѣзе въ сила. Азъ смѣтамъ, че за целесъобразностъ, следъ като направихме отклонение по отношение подсъждността на тия дѣла, ние можемъ да създадемъ и това положение, което, безспорно, не е въ хармония съ процедурата, по която се водятъ дѣлата, но особениятъ характеръ на тоя законъ ни кара да го приемемъ въ името на една голѣма справедливостъ безъ — подчертавамъ това — да ощетяваме държавата. Касае се да отмѣстимъ малко по-далечъ момента за събирането на тия мита.

Председателстващъ А. Христовъ: Има думата г. министъръ-председателъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Предложението на г. Статевъ, чини ми се, че отговаря на духа, отъ който сме въодушевени всички, защото г. Статевъ не иска друго, освенъ едно: предъ видъ голѣмитъ размѣри на исковитъ суми и предъ видъ отдалеченото време, откогато се създаде тази афера — отъ 1915 г. до днесъ има цѣли 12 години — да се даде възможностъ, щото ответниците да могатъ да се възползуватъ отъ правосъдието, да не бѣдатъ спънати отъ липса на срѣдства, отъ невъзможността да внесатъ митата. Обичамъ да вѣрвамъ, че народното представителство ще сподѣли това разбиране, толкова повече, че тукъ не се касае въ края на крайщата за нѣкакво опрощаване.

Възражението, което може да се направи, е, че заинтересованитъ могатъ да представятъ свидетелство за бедностъ. Г. г. народни представители! Бедността е нѣщо много относително. Може нѣкой човѣкъ въ нѣкой случай да има известно състояние да не е отъ най-беднитъ, но да не може да внесе такива голѣми мита, защото е тежко, невъзможно за него.

Ето защо азъ смѣтамъ, че предложението, което прави г. Статевъ, е приемливо.

Председателстващъ А. Христовъ: Предложението на г. Статевъ е да се прибави къмъ чл. 1 следната забележка: (Чете) „Митата по апелативнитъ жалби и касационнитъ депозити по дѣлата, за които е речъ въ този членъ, ще се събиратъ следъ влизането на обжалванитъ решения въ сила“. Който приема тая забележка, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Постъпило е друго предложение отъ народния представител г. Никола Падаревъ, подписано отъ нужното число народни представители, къмъ чл. 3 да се прибави

следната нова алинея: (Чете) „Считатъ се направени въ вреда на държавата и нищожни по право всички спогодби и уравнивания на смѣтки, направени между Фернандъ Деклозиеръ и неговитѣ агенти, подагенти, правоприменници и представители“.

Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ мисля, че следъ ония дебати, които станаха по законо-проекта, нѣма защо много да се простирамъ по това мое предложение. Целта на моето предложение е да се постигне онова, което иска г. министърътъ на финанситѣ — администрацията да може да извърши една сериозна работа и да бѣде избавена отъ случаи, които могатъ да парализиратъ искометъ на държавата. Предложението ми е ясно и азъ смѣтамъ, че нѣма какво да го развивамъ. Ако не предотвратимъ онова, което може да стане — едно фиктивно прехвърляне на имотитѣ — ще бѣде унищоженъ самиятъ процесъ.

Председателствуващъ А. Христовъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ В. Молловъ: Г. г. народни представители! Струва ми се, че въ този случай пакъ се прави едно предложение, което излиза извънъ овѣзи текстове и извънъ овѣзи намѣрения, които имаше правителството съ внасянето на този законопроектъ. Въ сжщностъ, законодателната властъ би трѣбвало тукъ, въ пленума, да не повдига такива въпроси, защото едно или друго решение би могло да бѣде изтълкувано въ единъ или другъ смисълъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Това е ясно.

Министъръ В. Молловъ: Приемането на нѣкое предложение, разбира се, ще има ясно значение, но ако бѣде отхвърлено, това може да има едно свършено друго значение и може да попрѣчи на съдебната властъ да се произнесе както трѣбва. Искамъ да кажа, въ тоя случай, както вчера още казахъ, че не искамъ да бѣда въ подозрение, че съмъ противъ нѣкои предложения, които Народното събрание мисли, че могатъ да гарантиратъ правата на държавата. Но азъ мисля, че всички тия въпроси би трѣбвало да бѣдатъ разрешавани отъ съдебната властъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. г. народни представители! Въпросътъ е ясно поставенъ. Остава Народното събрание да посме отговорността и да отхвърли предложението. Но трѣбва да бѣдемъ наясно и начисто.

Отъ земледѣлцитѣ: Да се гласува.

Председателствуващъ А. Христовъ: Ще гласуваме, г-да. Моля, ония г. г. народни представители, които приематъ предложението отъ г. Пждаревъ алинея къмъ чл. 3, тъй както ви я прочетохъ, ...

Отъ лѣвицата: Прочетете я.

Председателствуващъ А. Христовъ: ... (Чете) „Считатъ се направени въ вреда на държавата и нищожни по право всички спогодби и уравнивания на смѣтки, направени между Фернандъ Деклозиеръ и неговитѣ агенти, подагенти, правоприменници и представители“ — да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Моля, които приематъ на трето четене законопроекта за ликвидиране послѣдствията отъ дѣлото Деклозиеръ, заедно съ гласуванитѣ и приети допълнения, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 21).

Ще пристѣпимъ къмъ точка трета отъ дневния редъ — докладъ на прошетарната комисия. Има нѣколко бързи прошения за разглеждане отъ Народното събрание и ще моля г. г. докладчицитѣ на тия прошения да се яватъ.

Ще се докладва по списъкъ II, пореденъ № 50.

Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Г. Т. Поповъ (д. сг): Подадена е молба отъ съпругата на покойния д-ръ Титевъ, Екатерина Ст. Титева, съ която моли да се отпусне помощъ на нея и на дветѣ ѣ малолѣтни деца Елена и Асенъ д-ръ Титеви.

Д-ръ Титевъ починалъ отъ рани, добити отъ атентата въ църквата „Св. Недѣля“. Той е познатъ като добъръ лѣкаръ у насъ. Билъ е управител-лѣкаръ въ Видинъ, следъ това въ Варна и напоследъ въ Климентинската болница въ София. Раненъ е билъ при атентата доста тежко и следъ 4—5 месеца починалъ. Когато сж се отпущали помощитѣ отъ Народното събрание, той е билъ раненъ и не е искалъ помощъ, но следъ като е починалъ, семейството му се обръща къмъ Народното събрание и моли, както на всички други, да му бѣде отпусната помощъ.

Прошетарната комисия се е занимала съ туй прошение и е решила да се отпусне еднократна помощъ съ 80 хиляди лева и по 1.200 л. ежемесечна помощъ на децата Елена и Асенъ д-ръ Титеви до оженването имъ или до навършване първата 25 години, а втория 21 годишна възраст.

Председателствуващъ А. Христовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Ще моля г. докладчика да съобщи, има ли въ преписката данни, кога е починалъ д-ръ Титевъ и отъ каква болестъ е починалъ, споредъ акта за смъртта.

Докладчикъ Г. Т. Поповъ (д. сг): Въ преписката има данни, че е починалъ вследствие рани въ главата, придобити при атентата въ „Св. Недѣля“.

Н. Пждаревъ (д. сг): Не е така удостоверението. Докладвайте това, което има.

Н. Топаловъ (д. сг): Прочетете удостоверението.

Докладчикъ Г. Т. Поповъ (д. сг): Нѣма го.

Председателствуващъ А. Христовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Емануилъ Начевъ.

Е. Начевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ знамъ, че и въ миналото винаги при закриване на сесията се представятъ такива доклади и много пѣти непроучени нужди, непроучени въпроси, се прокарватъ контрабанда. Азъ не знамъ, сега може-би прошетарната комисия да е най-добре проучила въпроса, но така докладванъ набързо, когато по-диръ нѣкой и другъ часъ Камарата ще бѣде закрата, мисля, че това е прибрзано.

Второ, доколкото чухъ отъ докладчика, туй заявление не е пратено въ Финансовото министерство, което да проучи чрезъ своитѣ органи и да даде мнение, дали заслужава да се даде тази помощъ. Азъ моля г. докладчика да обясни, прашано ли е заявлението въ Финансовото министерство или не е прашано.

Докладчикъ Г. Т. Поповъ (д. сг): Всичкитѣ тия въпроси, г. г. народни представители, се сжщо повдигнаха въ прошетарната комисия. Прошетарната комисия е искала нуждитѣ сведения, осведомила се е добре, че действително д-ръ Титевъ е починалъ вследствие рани, придобити при атентата въ църквата „Св. Недѣля“, и следъ като се е спрѣла подробно върху туй, взела е решение. Заявлението е било препратено и въ Министерството на финанситѣ, което предоставя на прошетарната комисия да разреши въпроса. Азъ мисля, че както на всички е отпусната помощъ, следва да бѣде отпусната такава и на семейството на Титевъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Безспорно е, че следва, но трѣбва да има документи.

Х. Статевъ (нар. л): Има ли мнение отъ Финансовото министерство?

Докладчикъ Г. Т. Поповъ (д. сг): Министерството на финанситѣ предоставя на Народното събрание да разреши въпроса.

Н. Пждаревъ (д. сг): Никой нѣма да бѣде противъ, само че трѣбва да бѣде по-пълненъ докладътъ.

Председателствуващъ А. Христовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Калоянъ Маноловъ.

К. Маноловъ (зан): Г. г. народни представители! Въпросътъ се касае за д-ръ Титевъ, когото познавамъ още като управител на Варненската болница. Доколкото знамъ,

неговото положение не бѣше толкова плачевно. Той имаше въ Варна собствена къща, която струва близо 1 милионъ лева. И азъ бихъ попиталъ прошетарната комисия, дали е проучила състоянието на неговото семейство, положението, въ което се намира, или пъкъ ще трѣбва, безъ да се проучи неговото състояние, да се отпусне направо помощъ и пенсия. Азъ мисля, че такива заявления ще трѣбва добре да се проучватъ, да се види самото материално положение на този, който иска помощъ, и следъ това, съобразно това, да му се отпусне помощта, която иска. Защото азъ провѣрихъ, че единъ беденъ инвалидъ, когото познавамъ лично, който е туберкулозенъ и на смъртно легло, е поискалъ малка помощъ, и комисията е отхвърлила искането му. Въпросътъ се касае тукъ за единъ човѣкъ, името на когото не искамъ да спомена.

Н. Тоналовъ (д. сг): Недейте спекулира съ инвалидитѣ.

К. Маноловъ (зан): Азъ мисля, че комисията трѣбва да провѣри състоянието на семейството дали е такова, че непременно трѣбва да му се отпусне помощъ. Подробноститѣ трѣбва да се знаятъ.

Председателстващъ А. Христовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Кънчо Кънчевъ.

К. Кънчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! По този дребенъ случай, смѣтамъ, че не бихъ си изпълнилъ дълга, ако не засвидетелствамъ предъ Народното събрание — понеже лично познавамъ покойния д-ръ Титевъ и неговото семейство — че, по моето мнение, не сж твърде налице условията за отпусане такава помощъ на семейството му, а също така и месечна пенсия на децата, както докладва г. докладчикътъ.

Познавамъ покойния д-ръ Титевъ като единъ отъ най-добритѣ наши лѣкари, всичкитѣ ми почитания къмъ неговата паметъ. Когато бѣхъ дете, преди 25, даже преди 30 години, той бѣше лѣкаръ въ Ловчанската болница и още тогава азъ знамъ, че бѣше човѣкъ съ голѣма клиентела и печелѣше много добри пари, бѣше въ много добро материално положение, а също така и госпожата му, доколкото знамъ, изхождаше отъ много имотно семейство. Какво е провѣрила прошетарната комисия, не ми е известно. Мисля, че е най-добре да не се бърза съ тази работа, защото ще сторимъ грѣшка и ще се оскърбятъ мнозина други, на които отказваме помощи, а ще се отпусне помощъ на хора ненуждающи се.

Н. Пждаревъ (д. сг): Ако е умрѣлъ отъ рани, получени отъ атентата въ „Св. Недѣля“, Народното събрание не би трѣбвало да прави разлика дали е имотенъ или не е имотенъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Оттеглете го, за да се проучи.

Председателстващъ А. Христовъ: Въ такъвъ случай преписката ще се повърне въ комисията за ново проучване. Конито сж съгласни да се оттегли преписката, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

К. Пастуховъ (с. д): Свършвате като приехте единъ законопроектъ. Аманъ отъ тѣзи задушници!

Председателстващъ А. Христовъ: Има думата г. министъръ-председателъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Азъ дадохъ съгласието си да се разгледаатъ нѣкои прошения, и то само до 11 ч. Първото, което трѣбваше да се разгледа, бѣше за Никополското читалище, което трѣбва да използва единъ изоставенъ дървенъ материалъ отъ нѣкаква срутена сграда. Моля г. докладчика по това прошение, ако е готовъ, да излѣзе да го докладва, защото следъ него нѣма да разглеждаме никакви други прошения.

Председателстващъ А. Христовъ: Ще се докладва по списъкъ I пореденъ № 102.

Докладчикъ П. Поповъ (д. сг): Подадено е заявление отъ общинския кметъ на гр. Никополъ, съ което моли да се отпусне на общината строителниятъ материалъ отъ изоставеното здание на Сомовитската митница, за да имъ послужи за ремонтъ на читалищната и други общински сгради въ гр. Никополъ.

Комисията е разгледала това заявление и е видѣла, че действително този материалъ изгнива, разпилява се и е на мнение, вмѣсто да стои така, да се предаде на общината, за да го използва за мѣстни цели.

Председателстващъ А. Христовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Борисъ Христовъ.

Отъ лѣвицата: Нѣма нужда да говори. Да се гласува!

Х. Статевъ (нар. л): Да се гласува!

Председателстващъ А. Христовъ: Конито приематъ решението на комисията, да се отпусне безплатно на Никополската градска община строителниятъ материалъ отъ изоставеното здание на Сомовитската митница, за да послужи за ремонтъ на читалищната и други общински сгради въ гр. Никополъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Има думата г. министъръ-председателъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Като ви благодаря за положения трудъ и за успѣшното завършване на доста трѣбливи въпроси, има да ви прочета следното писмо отъ Негово Величество Царя: (Чете):

„На основание чл. 130 отъ конституцията, упълномощавамъ Ви да закриете, отъ мое име, първата извънредна сесия на XXII-то обикновено Народно събрание.

Борисъ III“.

И тъй, нашата първа извънредна сесия е закрыта. (Рѣкоплѣскания отъ сговориститѣ)

Председателстващъ А. Христовъ: Г. г. народни представители! Отъ името на председателството ви благодаря за положенитѣ усилия и старания при тази дейность, която развихте въ тази извънредна сесия.

Пожелавамъ ви почивка, а следъ това добросъвестна дейность между избирателитѣ и гражданството и да се върнете здрави за идущата редовна сесия. (Рѣкоплѣскания отъ сговориститѣ)

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 11 ч.)

Подпредседателъ: А. ХРИСТОВЪ

Секретаръ: ИВ. Д. МИХАЙЛОВЪ

За началникъ на Стенографското отдѣление: Д. ДУКОВЪ

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.		Стр.
Отпуски, разрешени на народните представители: Михаилъ Маджаровъ и Йосифъ Марулевъ	701	2. Никополъ гр., отъ общинския кметъ — отпуска се безплатно на Никополската градска община строителенъ материалъ отъ изоставеното здание на Сомовитската митница, за да послужи за ремонтъ на читалищната и други общински сгради въ гр. Никополъ	703
Законопроектъ за ликвидиране последиците отъ дѣлото Деклозиеръ (Трето четене)	701	Сесия — закриване.	
Прошения отъ:		Писмо отъ Негово Величество Царя, съ което упълномощава министъръ-председателя А. Ляпчевъ да закрие първата извънредна сесия на XXII-то обикновено Народно събрание (Прочитане отъ министъръ-председателя А. Ляпчевъ)	703
1. Титева Екатерина д-ръ Ст., отъ гр. София — моли да се отпусне помощъ ней и на децата ѝ Елена и Асенъ д-ръ Титеви, понеже покойниятъ имъ съпругъ и баща д-ръ Ст. Титевъ билъ починалъ отъ рани, придобити при атентата въ църквата „Св. Недѣля“ на 16 априлъ 1925 г. (Преписката се повръща въ комисията за ново проучване)	702		